

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput I. (a) Alexander III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

legat. l. 4. §. 1. ff. de doli mali & metus except. l. i. jure
5. §. si cum, ff. eod. tit. l. quæris ff. de pactis dotal. l.
divortio, §. ob donationes, ff. solut. matrim. l. 3. ff.
de leg. 3. l. 8t. ff. ad l. Falcid. juncto Cujac. tract.
2. ad Afric. in l. 2. ff. de auro & argent. l. 1. §. est &
aliud, ff. de dote preleg. adhibito Cujac. 6. ad
Afric. ibi, l. cum quis 38. §. 1. ff. de solut. l. servus
76. ff. de hered. instit. l. 11. §. 1. ff. de impens. l. 1. C.
de donat. ante nupt. juncto Fabro lib. 19. conject.
c. 1. & 2. l. 1. §. si vir, ff. de vi & vi armat. juncto
Gentili lib. 2. de donat. cap. 30. l. sequens questio ff.
de leg. 3. junctis Osuald. lib. 5. Donel. c. 6. littera
G. Gentili lib. 2. de donat. c. 15. l. 6. C. si quis alteri,
i. ex conventionem, c. de puctis, l. quædam 77. ff. de
rei vindicat.

17.
Limitatio-
nes presen-
tis textus.

Sed quia prudentum interpretatione, aut Imperatorum constitutionibus nonnullæ donationes inter virum & uxorem receptæ sunt, pro coronide hujus commentarii nonnullas ex eis referamus. Et primò religionis causâ, aut sepultura gratiâ donatio facta subsistit, l. si sponsus 5. §. concessa, ff. hoc tit. tum favore religionis, tum ex eo, quod locupletior non efficitur, qui donationem accepit, l. si à marito, C. hoc tit. docent Gentil lib. 2. de donat. c. 7. Gutherus de jure manuum lib. 3. c. 7. Ob easdem etiam rationes servus ritè donatur manumissionis causâ, l. quod autem, §. penult. & ult. ff. hoc tit. l. definit. ff. solut. matrim. l. servus 76. ff. de hered. instit. Paulus lib. 2. sentent. tit. 23. §. 2. docent Gentil. lib. 2. c. 9. donationes etiam ad restauracionem domus incendio consumptæ, & ad redemptionem captivorum receptæ sunt, l. sed si mors 13. §. 1. l. quod si vir 14. ff. hoc tit. D. Joseph de Retes de donat. inter, c. 5.

n. 19. Item honoris causâ donare permiffum est, ut li obtinendæ dignitatis gratiâ ab uxore aliquid donatum est, l. quod adipiscendæ 40. ff. de donat. inter, vel ad processus dignitatis, l. 43. ff. eod. de quorum jurium expositione videndi sunt Gentil. lib. 2. de donat. inter, c. 4. & 5. Meril. lib. 2. observ. c. 6. Valconcellus lib. 3. resp. c. 17. vel si pro itinere faciendo, vel vecturis in eo solvendis aliquid donetur, l. si quis pro uxore, ff. de donat. inter, l. inter socerum, §. convenit, ff. de pact. dotal. Gentil. dicto lib. 2. c. 6. Retes d. c. 5. Item valida est donatio facta disciplina causâ ad erudiendos servos, l. si id quod donatum, §. 1. etiam munera modica tempore natalitii dari solita donari valent, l. sed si vir, §. penult. ff. hoc tit. quam illustrat Gentil. d. lib. 2. c. 10. Amaya in l. unic. C. de oblat. votor. lib. 10. etiam donationis causâ potest conjux conjugi permittere promissum ulum vestium, l. si vir, ff. hoc tit. etiam mutæ donationes, sive recipiæ inter conjuges factæ subsistunt, l. 7. §. 2. l. cum hic status 32. ff. hoc tit. §. si ambo. Prosequuntur alios similes casus Gentil. d. lib. 2. per totum, Retes d. c. per totum. Illud non est omittendum, apud nos valere donationem inter virum & uxorem constante matrimonio; dum tamen fiat elapso anno, & liberi suscepti non sint, ut constat ex l. 3. tit. 12. lib. 3. fori: qua lege jus commune correctum esse testatur Gomez in l. 52. Tauri, n. 66. Duennas regul. 121. Gutierrez de juram. c. 3. n. 16. sed cum legibus fori judicandum non sit, nisi probato eorum usu, juxta legem 1. Tauri, & docet Didacus Perez in præmio ordin. q. 7. principali, necessariò probari debet illam legem usu esse receptam.

TITULUS XXI.

De secundis nuptiis.

CAPUT I.

(a) Alexander III.

(b) **C**apellanum nihilo minus, quem benedictionem cum secunda tibi constiterit Ccelebrasse, ab officio, beneficioque suspensum, cum litterarum tuarum testimonio, appellatione cessante ad Sedem Apostolicam nullatenus (d) destinare postponas.

NOTÆ.

1. (a) **A**lexander III.] ta etiam legitur in c. unica sub hoc tit. in 2. collect. nullibi tamen exprimitur cui Episcopo rescribat Pontifex, forsân hic refertur pars alterius Decretalis, cujus integrè caremus.
2. (b) **Capellanum.**] Idest parochum, cui ex officio competit nuptiis interesse, & conjugibus benedictionem nuptialem præstare; quo modo accipitur in c. suam, de simonia, c. 2. de regul. in §. compil. c. nullus 30. q. 5. lib. 1. Capitul. Caroli, c. 165. & 166. qui Missam celebrare debet ad eandem benedictionem præstandam. Burchardus lib. 9. Decreti, c. 8. debetque esse proprius parochus; quare olim qui matrimonium contrahebant, interrogabantur cujus territorii essent, cum. 1. Concil. Nannet. apud Carnot. p. 2. Decreti, c. 122. & tunc dicitur conjugium in facie Ecclesiæ celebratum, c. ex renore, qui filii sunt legit. vel in conspectu Ecclesiæ, c. cum inhibito, de clandest. despons. Pot-

est tamen proprius parochus hanc benedictionem committere alii sacerdoti, etiam simplici. Trident. sess. 23. de matrim. c. 15. & in Clement. 1. de priviul. profertur excommunicatio reservata ipso jure contra regulares, qui absque facultate benedictiones nuptiales impendunt. Verùm hujusmodi excommunicationem cessavisse arbitrantur Pellizarius tract. 7. c. 3. sect. 2. n. 9. & alii, quia mutata fuit in suspensionem reservatam Ordinario: quæ reservatio non tollit quò minùs regulares possint ab ea absolvere ex vi suorum privilegiorum, si quæ sunt. An autem parochus excommunicatus, suspensus, vel irregularis possit eandem facultatem delegare, disputant Sanchez lib. 3. de matrim. disput. 21. Barb. de officio Parochi c. 21. & unde parochus dicatur Capellanus, explicant Filelacus in querela Ecclesiæ Gallic. fol. 850. Zerda in advers. sacr. c. 8. Lindembrog, in Glossar. legum antiq. verbo Capella, Petrus Gregorius in cap. 12. de rescript. eod. tit.

(c) **Suspens-**

(c) *Suspensum.* Non tamen suspensionem hanc esse lata sententia, sed potius ferenda, pluribus relatis docent Sanchez de *matrim.* lib. 7. dist. 81. n. 27. Bonac. Castropalao & Philicius, quos refert & sequitur Gibalinus in *synopsi censur. littera N. n. 4.* Et hodie arbitrariè esse puniendum, tenet Barb. de *potest. Episc.* alleg. 92. num. 184.

(d) *Destinare.* Missionem hanc ad Sedem Apostolicam sublatam esse à Joanne XXII. docuerunt Covarr. in 4. 2. p. c. 8. §. 11. Barb. d. allegat. 32.

COMMENTARIUM.

4. *Conclusio refertur, & probatur.*

EX hoc textu talis communiter deducitur assertio: *Secunda nuptia non sunt benedicende.* Probat eam textus in c. final. 23. dist. c. videtur, hoc tit. Joannes XXII. in *exiravag. Concerationi*, quam refert Didacus Perez in l. 5. tit. 1. lib. 5. ord. D. Ambrosius in *epist. 1. Pauli ad Timoth.* c. 3. ubi exponens illa verba, *Sint unius uxoris viri*, ait: *Homini enim unam uxorem decrevit Deus, cum qua benedicatur; nemo enim cum secunda benedicatur.* Hilar. in *epist. 1. ad Cor.* c. 7. *A Deo prima nuptia sunt, secunda permissa sunt: demique prima nuptia sub benedictione Dei celebrantur solenniter, secunda autem etiam in presenti carent gloria.* Optatus l. 6. ubi expendens præsertim à Donatistis illatum sacris Virginitibus secundò per eos consecratis: *Hoc, inquit, nec mulieres patiuntur, quia carnaliter nubunt, ex quibus si alicui maritum mutare contigerit, non reperitur illa temporalis festivitas, non in altum tollitur, non populi frequentia frequentatur.* Innocent. I. in *epist. ad Viricum Rorhomag.* c. 6. D. Augustin. *serm. 243. de tempore*, D. Isidorus de *divinis officiis* c. 19. Illustrant ultra congestos à Cenedo ad *Decret. collect.* 49. Barb. in *presenti*, & de officio parochi c. 21. n. 102. P. Greg. l. 3. *partit.* tit. 21. c. 2. Hunnius in *Encyclop.* p. 3. tit. 13. Aneas Robert. l. *rer. judic.* c. 18. & l. 2. c. 7. Transiera de *polygam.* q. 50. in *fine*. Marcel. Donat. ad *Trebel.* Pol. tom. 6. *thesaur. cruciat.* fol. 1003. Gibalinus de *censur. in synopsi*, lit. M. n. 4. D. Randoly in *calitur.* 30. q. 5. c. 9. per tot. P. Greg. lib. 9. *synag.* c. 26. Turrianus lib. 3. pro *epist. Pontif.* c. 3. Bellarmin. de *matrim.* lib. 2. c. 9. Landmeter, lib. 1. de *veteri cleric.* c. 101. Mendoza lib. 3. *Concil. liber.* c. 66. Vighellius in *meth. juris canonici*, fol. 493. Crespetius in *summa*, verbo *Nuptia secunda.*

5. *Propositio ratio dubitandi.*

Sed pro dubitandi ratione in præsentem assertionem sic insurgo: Tam secundæ, quam primæ nuptiæ continent sacramentum legis gratiæ, & ab Ecclesia approbatæ reperiuntur, ut legitur in c. *penult. & ult. hoc tit.* aliisque juris auctoritatibus ibi adducendis. Sed primæ nuptiæ benedicuntur ex præcepto Ecclesiæ, c. *nosstrates*, 30. q. 5. Trident. *sess. 24. de reform. matrim.* c. 1. & statim illustrabimus: ergo & secundæ benedici debent, ne hac benedictione illis denegatâ credatur, sacramentum non contineri, ut falsò asserbat Kemnitijs relatus à Bellarmino de *matrim.* c. 9. Accedit, non omnia sacramenta, & sacramentalia, quæ characterem non præstant, ut conferunt Baptismus, Confirmatio, & Ordo, iterabilia sunt: sed benedictio, quæ à sacerdotibus conjugibus præstatur, non imprimit characterem: ergo iterari potest eidem conjugii secundò nubenti.

6. *De sacris ceremoniis in nuptiis.*

Quâ dubitandi ratione non obstante, vera est præsens assertio, pro cuius expositione scire oportet, etiam apud Gentiles matrimonium non sine sacris ceremoniis, divinisque precationibus ce-

lebrari solere. Cicero pro Cluentio, ibi: *Nubit gentis Genti-nero socrus nullis auspiciis, nullis auctoribus.* Val. *l. 1. Max. lib. 2. c. 1.* præcipuè in tribus diebus nuptiarum; quorum primus appellabatur Desponsalia, quia in eo sponsalia fiebant auspicio capto à turture & cornice. Cicero *lib. 2. de divin.* Valerius *dicto c. 1.* quia utrumque animal aded usui conjugii studiosum est, ut uno mortuo superstes nullius conjunctionem habeat. Post auspicia sacra celebrabant. Ulpianus in *fragm. tit. 9.* Farte convenitur in manum certum verbis, & testibus decem præsentibus, & solenni sacrificio factò, in quo panis quoque farreus adhibebatur. Terentius in *Pormione, actu 4. scena 4.* ibi: *Spatium apparandis nuptiis, vocandi, sacrificandi dabitur.* Secundus dies Decubatio dicebatur, eo quod deducebatur sponsus in domum soceri à paranympo, si futura uxor virgo erat (est paranympus pronubus, sive aufpex ex parte viri, sicut ex parte sceminæ pronuba adhibetur;) si autem sponsa vidua fuisset, ea deducebatur ad sponsum à pronubo, seu nymphagogo. In limine ignis, & aqua apponebantur; utrumque sponsi manu tangebant; ipsa nupta ejusdem aspersione lustrabatur. Quo respexit Conlultus in l. *Scia 66. §. virgini. ff. de donat. inter. ibi: Priusquam aqua, & igni acciperetur.* Tertius dicebatur Repotia, quasi nuptiarum appendix: in eo affines convivium instaurabant, in eoque uxor in domum mariti deducebatur, vel in ejus hortos, ex d. §. *Virgini*, ubi nuptias celebrari nonnulli existimarunt, quia Venus nuptiarum præses (testibus Homero in *Iiade*, Pausania in *Messaneacis*;) eadem putabatur Dea hortorum. Varro *lib. 4. de ling. Latina*, & *lib. 1. de re rustica*: & sacerdotem Cereris per sacram orationem matrimonio jungere sponso refert Plutarchus in *præcept. conub.* Et quia credebant Junonem nuptiis præesse, illi sacrificare solebant nuptiarum die, accersito sacerdote, qui bitem ab hostia avellebat, ac iuxta aram infodebat, ut ostenderet sine ira, odio, & amaritudine esse oportere conjuges. Christophorus ad *primum Aneid.* Virgil. *versu 14. metuentis.* Servius in 3. *Aneid.* De quibus nuptiarum sacrificiis susè agunt A. Hothom. de *ritu nupt.* cap. 29. Gutherus de *veteri jure Pontif.* lib. 4. c. 6. Landmeter. de *veteri monach.* lib. 2. cap. 101. Rosinus *lib. 5. antiquit.* cap. 37. ubi Demsterus.

7. *De origine & usu benedictionis nuptialis.*

Sed Ecclesia meliori ducta exemplo, & majori ratione, benedictionem sacram adhibet in ipsis nuptiis celebrandis. Nam Deus Dominus noster dum creavit Adamum & Evam, benedictionem nuptialem, & dotem, ac munus conjugii tribuit, ut refertur *Genes. cap. 1. vers. 28. & 29.* & narrat Spondanus in *annal. sac. die 6. n. 19.* Et Raguel cum filiam suam Tobie juveni copulasset, banc benedictionem injunxit: *Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, qui vos junxit, & ipse conjugat vos, impleatque benedictionem suam in vobis.* *dic. c. 7. Tobie.* Et non esse novellâ institutionis in Ecclesia benedictionem hanc, constat ex Tertul. *lib. 2. ad uxorem*, qui circa finem disciplinâ, & praxi Ecclesiæ edoctus, ita scribit: *Unde sufficiens ad enarrandam felicitatem matrimonii, quod Ecclesia conciliat, & confirmat oblatio, & obsignatum Angeli renunciant.* Et de *judic. cap. 4. & de monogam. cap. 11.* D. Ambros. *lib. 9. epist. 10.* Et cum ipsum conjugium velamine sacerdotali, & benedictione sanctificari oporteat, quomodo potest conjugium dici ubi non est concordia? Ignat. *epist. 5. ad Polycarpum.* Hincmarus *opusc. 16. ibi:*

E e Nam

Nam & in exordio mundi ad propagationem generis humani masculum & feminam Deus fecit, eosque sua benedictione conjunxit, dicens: Crescite, & multiplicamini. Cujus rei imitatione etiam sancta Ecclesia antiquitus solenniter & venerabiliter constituit, eos, qui in illa velut in paradiso Dei conjugio copulandi essent, divinâ benedictione, & Missarum celebratione conjungens. Et Soterio Pap. c. 5. ibi: Ut sponsus, & sponsa cum precibus, & oblationibus à sacerdote benedicantur. Hormisda Pap. c. 6. Ut nullus fidelis, cuiusque conditionis sit, occulte nuptias faciat, sed benedictione à sacerdote acceptâ, publice nubat in Domino. Concil. Valentin. apud Burchard. lib. 9. c. 5. Sponsus & sponsa cum benedicendi sunt à sacerdote, à parentibus, vel à paranympis, in Ecclesia sacerdoti offerantur, & cum benedictionem acceperint, eadem nocte pro reverentia ipsius benedictionis in virginitate permancant. Ex Hilario Diacono in c. 4. epist. 1. ad Timoth. Homini enim unâ uxorem decrevit Deus, in qua benedicatur; nemo enim cum secunda benedicatur. S. Ilidor. lib. 2. de eccl. offic. 19. Nam quod in ipsa conjunctione concubium à sacerdote benedicatur, hoc à Deo in ipsa prima conjunctione hominis factum. Joannes Patriarcha Constantinop. rogatus ab Imperatore Mauricio, ejus benedixit nuptias in palatio, ut testatur Theophylact. lib. 1. hist. Mauric. c. 10. ibi: Ille Imperatoris voluntatem officiosè complexus est, suscipiens ad Deum precibus, & acceptas Imperatoris & Imperatricis manus, invicem copulavit, & deprecatorius verbis Imperatoris nuptias benedixit. Idem liquet ex lib. 7. Capitul. Caroli. iii. 363. ibi: Et suo tempore sacerdotaliter, ut mos est, cum precibus & oblationibus à sacerdote benedicatur. Ex Evaristo relato in cap. aliter 30. q. 5. Concil. Carthag. 4. can. 23. relatum in cap. sponsus, ead. quest. Innocent. I. epist. 2. ad Vitricum Episc. c. 6. In paradiso cum parentes humani generis conjungerentur, ab ipso Domino sunt benedicti. Hanc formam etiam servare sacerdotes omnes, usus ipse demonstrat Ecclesie. Nicolaus I. relatus in cap. nostrates 30. q. 5. Trident. sess. 24. de reform. matrim. cap. 9. ex D. Matthæo apud Abdiam lib. 7. A Deo benedicuntur conjugia, à Deo sanctificantur, ac per sacerdotum benedictiones à Deo specialiter consecrantur. S. Paulinus ad finem epistolæ.

Ille jugum capita amborum sub pace jugali
Velat eos dextrâ, quos prece sanctificat.

Quare S. Ambrosius, referente Possidio c. 27. commendabat B. Augustin. Ne cuiquam uxorem posceret, aut curaret, ne dum inter se conjuges jurgarentur, ei maledicerent, per quem conjuncti essent: sed plane ad hoc sibi jam consentientibus impetuum debere interesse sacerdotem, ut vel eorum jam pacta, vel placita firmentur, vel benedicantur. Justinian. in Novel. 74. c. 3. Leo novel. 74. 89. 98. 118. & 119. ibi: Sicut adhibitis sacris deprecationibus adoptionem perfici precipimus, ita etiam sacra benedictionis testimonio matrimonia confirmare jubemus: quod si aliter matrimonium contrahatur, id ne ab initio quidem ita dici, neque illas qui contraxerunt, matrimonii jure potiri volumus. Et cum quidam Domini renuissent fervorem suorum nuptias benedicti in Ecclesia, ne exinde liberi, & manumissi crederentur, Alex. Comnen. sua constitutione 9. ab Ecclesia approbata, teste Nicet. Thessalon. lic. 6. juris Græco-Roman. ita cavet. Adjecit autem & benedictiones non solum in liberis, verum & in servis valere; & nuptias non alioquin legitimas & christiana institutione dignas esse existimari, nisi etiam benedictio eos qui conjunguntur, obliget. Facit

Alex. III. epist. 22. ad Valsensem Episcopum, relatus in cap. 1. de despons. in 2. collect. ubi arguit fervos, quod sine benedictione inirent conjugia. Eadem sacra caeremonia probatur ex legibus Wisigoth. lib. 8. tit. 3. leg. 12. Longob. lib. 1. tit. 30. Theodor. Studita lib. 1. epist. 27. solennia hæc verba in benedictione matrimonii tunc apud Græcos profertur solita refert: Tu Domine mitte manum tuam ex sancto habitaculo tuo, & conjunge famulo tuo famulam tuam; connecte illos in mutuum concordiam, uni eos in carnem unam, quos tibi placuit inter se copulari: honorabiles nuptias redde, immaculatum eorum thorum custodi, sine macula ipsorum contubernium permanere concede in puro corde. Illustrant Novarinus lib. 6. aqua nupt. cap. 46. Ant. Augusti, in epit. juris lib. 29. tit. 4. I. Datis in 30. q. 5. Gothofredus in l. final. C. Theodof. de nupt. P. Greg. lib. 9. syntag. cap. 5. n. 8. Turrianus pro canonibus lib. 5. c. 3. Borell. rom. 3. decif. tit. 1. n. 40. Lindembrog. in Glossar. leg. antiq. verbo Nuptialis. Crespetius in summa; verbo Nuptiarum; Saufay in Panopl. sacer. 2. p. lib. 2. art. 4. Marfil. de aqua benedict. sect. 2. cap. 3. num. 19. Menardus ad lib. sacram. D. Greg. fol. 414. Baronius anno 808. Si enim matrimonium apud Catholicos non tam in copula carnali, quam in scedere nuptiali, in quo est sacramentum Ecclesie, constat, quid indignius, quam si solo, & clandestino libidinoso coitu legitimas nuptias contrahi posse dicamus; tunc enim matrimonium non sancta, legitimaque conjunctio esset, sed spurcitas, turpitude, obsecenus concubitus, ut ait Tertul. lib. de pudicit. ibi: Ideo peius nos occulta quoque conjugationes, id est non prius apud Ecclesiam professæ, juxta mechanicam & fornicationem judicari periclitantur. Est ergo benedictiones nuptiales non sint de essentia matrimonii, tamen de ipsis recipiendis adeft præceptum in cap. nostrates 30. q. 5. Trident. sess. 24. de reform. cap. 1.

Sed ut aliquos ritus ab Ecclesia receptos, & usitatos in his benedictionibus nuptiarum, licet leviter, perstringamus, sciendum est, quod primo per sacerdotem in unum junguntur contrahentium manus dexteræ, quod Tertul. lib. 2. ad uxorem, innuit per illa verba, quos Ecclesia conciliat, & notavit Baron. anno Christi 57. facit textus sacer Tobie cap. 7. versu 15. ubi cum de conjugio Saræ & Tobie agit, ait: Apprehendens dexteram Tobie, tradidit dicens: Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob vobiscum sit, & ipse conjungat vos, impleatque benedictionem suam in vobis. Utilitatem enim fuit apud varias nationes, ut dexterarum manuum conjunctione celebraretur matrimonium; ita de Persis, & Assyriis tradit Arianus de gestis Alex. lib. 3. & apud alios notatur ex illo Virgil. ubi Dido Æneæ ita loquitur 4. Æneid. Nec te noster amor, nec te data dextera quondam, Nec mortitura tenet crudelis funere Dido.

Et paulo post:

—Has ergo per lachrymas, dextramque tuam, et
Per connubia nostra, per inceptos hymenæos.

Etiã annulus sponsæ traditur, c. 3. c. femina 7. 30. q. 5. quem ritum latè illustrat Germon. lib. 2. animadv. c. 8. per 101. Olim à paranympis sponsa custodita offerebatur sacerdoti, c. 3. & 4. 30. q. 5. Item velabatur, cap. 3. 30. q. 3. cujus velaminis ratio redditur in c. nuptia 7. cum seq. 30. q. 5. Illustrat I. Datis ibi. Succedit arrharum traditio, tredecim enim dantur numismata ab sponso sponsæ, in signum subarrhationis, quæ lucro parochi cedunt, à quo vulgò

8.
Explicatur
ritus istius
benedictionis.

vulgò redimi solent. Quem ritum ex novioribus institutis Europæ provenire prædicit Briffonius de ritu nupt. in princip. & potuit introduci, & similitudinem trahere ab illis tribus assibus, quos apud Gentiles sponsa de patris domo tempore deductionis solennis secum deferrebat ad domum mariti, ex quibus alterum in pede, alterum in manu, tertium in sarcipio: primum donabat marito, secundum diis laribus sacrabat, tertium in composito recondebat, teste Nonio, à quo notavit Gothofred. ad tit. C. de sponsal. Sequitur sacrificium Missæ, quod expressit Tertul. supra in illis verbis, *Confirmat oblatio*: & Evaristus in d.c. aliter, ibi: *Sacerdos aliter cum precibus, & oblationibus à sacerdote benedicatur*. D. Gregor. in suo lib. sacrament. tradit Missam, quam olim Christiani offerebant, cum nuptiæ celebrabantur, & ait: *Ad sponsam benedicendam exaudi nos omnipotens & misericors Deus, &c.* notavit Vicecomes volum. 2. de ritibus Missæ, l. 3. c. 25. nec tempore nuptiarum diis litandum esse Gentiles omiserunt. ut supra notavi, & probat Anth. Hothom. de ritu nupt. c. 29. & 30. Tandem velantur ipsi conjuges flammæ nuptiali, quem ritum fusè illustrarunt Feloaga in c. 1. de his quæ vi. Avendanno de metu lib. 2. cap. 48. & nos nonnulla notavimus in c. 1. de spons.

9. Sed ut ad rationem decidendi præsentis assertionis accedamus, sciendum est, varias rationes adduxisse Glossam, & repetentes in c. videtur, hoc tit. Primò asserit, in secundis nuptiis benedictionem à sacerdote non dari, ne sacramenta iterentur. Sed eam Glossæ sententiam omnes improbant, quia benedictio nuptiarum non est sacramentum, nec in ea datur essentia sacramentis; & si daretur, non est ex his quæ imprimunt characterem. Tertul. lib. de monogam. de pudic. & exhortatione castit. Origenes homil. 17. in Lucam Athenagor. in legatione Provinc. rationem reddunt, quia secundæ nuptiæ sunt illicitæ. Aliam adducunt Hostiensis, Joannes Andreas, & Burrius in eo textu, quos sequitur Menochius de arbitr. lib. 2. cent. 5. casu 417. n. 7. quia benedictio semel accepta durat, & conjux antea benedictus illam communicat novo conjugi. Sed hæc ratio meritò improbat, à Panormitano in d. c. vir. n. 3. Alexandro de Nævo num. 4. Sylvestro in summa, verbo nuptiæ, q. 2. quia quamvis maritus communicet uxori actiones spirituales, c. maritus, de cognat. spirit. non tamen passionem, ut ibi notavi: alii, quos refert & sequitur Thomas Sanchez lib. 7. de matrim. disput. 82. n. 16. Theophilus tom. 10. in Heteroc. spirit. puncto 2. existimant ideo secundas nuptias non benedici, ne illud sacrum, quod in benedictionibus nuptialibus significatur, ex iteratione actum vilescat. Sed nec hæc ratio placet, quia non adeo frequenter benedictiones concederentur ob secundum, vel tertium conjugium, quod ideo contemptus sequeretur, ut in aliis caeremoniis ecclesiasticis sæpius repetitis non contingit. Accedit, nam et si secundæ nuptiæ non

benedicantur, cum ambo ex conjugibus alia vice benedictionem acceperunt, tamen si alter ex conjugibus benedictionem non accepit, propter ipsum benedictio conceditur, ut declaravit Joannes XXII. in extr. v. ag. Concertationi, relata à Dico Perez ubi supra. Unde his rationibus omittis dicendum est cum D. Thoma in 4. distinct. 42. q. 3. art. 3. Covar. in 4. p. 2. c. 8. §. 11. Barb. de potest. Episc. alleg. 32. n. 184. Mart. Perez de matrim. disput. 35. sect. 5. D. Bonaventura ibidem, art. 3. q. 2. Turrecremata in c. final. 31. q. 1. Sylvestro verbo Nuptiæ, q. 2. Ledesma de matrim. q. 63. art. 2. Navarr. in Manual. Hæc. c. 25. n. 137. ideo secundas nuptias non benedici, quia in eis deficit plena significatio sacramenti, cum in eis non sit unica sponsa unius sponsi, ut contingit in conjugio Christi cum Ecclesia: unde non eandem solennitatem merentur, ac prius conjugium. Accedit, nam etiam apud Gentiles in more fuit secundas uxores ducere sine pompa nuptiali, ut testis est Lucanus de nuptiis Catonis, & Marcia, ibi:

*Fœdera sola tamen, vanaque carentia pompa
Jura placent, sacrisque Deos admittere testes:
Festa, coronata non pendunt limine fœta,
Junguntur taciti.*

Unde neque corona imponebatur in eis, ac in primis nuptiis, ut habetur apud D. Chrylostomum lib. ad viduam juniorem; de qua corona P. Fab. lib. 3. Agonist. c. 4. Illud etiam peculiariter in secundis nuptiis contrahendis observatum notat Guillelmus Canterus lib. 3. lectio. c. 4. tom. 3. thesauri crit. ut qua domus parte fomnos erat capiendus, ejus cubiculi lectus alio loco sublatum poneretur, omnis vitandi causâ, ne videlicet, è quo cadaver prioris conjugis elatum fuerat, in eundem nova nupta malis avibus deduceretur.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta, nam licet verum sit, in secundis nuptiis dari sacramentum matrimonii, easque approbatas esse, ut infra in c. final. probavimus, tamen non merentur omnem laudem, & solennitatem prioris conjugii, immò SS. PP. licet eas non improbant, tamen illis abjectis continentiam suaserunt, ut aiebat D. Hieronymus in epist. ad Gerund. ibi: *Quid igitur damnamus secunda matrimonia? minime sed prima laudamus: abjicimus de Ecclesia bigamos? absit, sed monogamos ad continentiam provocamus.* Nec obstat secunda difficultas, nam licet benedictio nuptiarum non sit sacramentum characterem imprimens, est tamen solennis benedictio, quæ iterari in eadem persona non debet, ut contingit in solenni penitentia, quæ tantum semel datur, licet reconciliatio, seu absolutio peccatorum sæpè sepius detur, c. quamvis 62. dist. 50. d. c. quamvis 22. c. in tantum 33. de penit. distinct. 3. Et similiter benedictio Abbatis, seu Abbatissæ iterari non debet, et si ad aliam Abbatiam transferatur, ut probat latè Tamburin. de jur. Abbat. tom. 1. disput. 11. q. 6. de jure Abbat. disput. 27. quest. 8.

10. Dissolvitur ratio dubitandi.

CAPUT II.

Lucius III. (a) *Universis Christianis in captivitate Sarracenor. positis.*

Dominus, ac Redemptor noster, &c. Sanè super matrimoniis, quæ quidam ex vobis nondum habita. obeuntis conjugis certitudine contraxerunt, id vobis auctoritate Apostolica respondemus, ut nullus ex vobis amodò ad secundas nuptias migrare præsumat, donec ei firma (b) certitudine cõstet, quod ab hac vita migraverit conjux ejus. Si verò aliquis, vel aliqua id hæcenus non servavit, & de morte prioris conjugis adhuc sibi æstimat dubitandum, ei, quæ sibi nupit, debitum non denegat postulanti, quod à se tamen

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

Ee 2 noverit